

Vastaus Jenna Perokorven tekemään aloitteeseen siitä, että lapsille ja nuorille järjestettäisiin jokin oma äänestystapahtuma vaalien yhteydessä.

Kaupunginhallitus 15.09.2025

1317/00.02.03/2025

Valmistelu ja lisätiedot

kaupunginlakimies Johanna Päivärinta, etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Jenna Perokorven tekemässä aloitteessa ehdotetaan, että kaupunki lisää äänestysaktiivisuutta ja tekee äänestyksestä koko perheen tapahtuman antamalla oman äänen vaaleissa myös lapsille ja nuorille. Tämä toteutettaisiin niin, että kun aikuiset äänestävät vaaleissa, voisivat myös lapset ja nuoret äänestävät samanaikaisesti äänestyspaikalla heihin vaikuttavissa asioissa Porvoossa.

Porvoon kaupunki on perinteisesti järjestänyt nuorten vaalit yhteistyössä koulujen kanssa. Nuorten vaalit ovat valtakunnallinen toimintamalli, jossa yläkouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa opiskelevat alle 18-vuotiaat nuoret äänestävät valtakunnallisissa vaaleissa oikeiden vaalien tavoin oikeasti ehdolle asettuneita henkilöitä. Porvoossa nuorten vaalien järjestelyistä on vastannut nuorisovaltuusto, joka on järjestänyt äänestysmahdollisuuden yläkoululaisille. Edelliset nuorisovaalit järjestettiin kuluvan vuoden keväällä kunta- ja aluevaalien yhteydessä. Koulut vastaavat vaalien järjestelyistä nuorisopalveluiden toimittaessa äänestysliput, uurnat ja muun tarvittavan välineistön. Ääntenlaskenta hoidetaan yhteistyössä koulujen ja nuorisovaltuuston kesken. Nuorten vaalit ovat ennen kaikkea oppimis- ja opetustapahtuma nuorille: nuoret tutustuvat vaaleihin, puolueisiin ja ehdokkaisiin sekä saavat konkreettisen kokemuksen äänestämisestä.

Kaikki toiminta äänestyspaikoilla on säännelty tarkkaan lainsäädännössä, erityisesti vaalilaissa. Vaalilainsäädännön mukaan äänestyspaikalla taikka sen välittömässä läheisyydessä ei saa äänestysaikana pitää puheita, julkipanna tai jakaa painettuja tai kirjoitettuja kehoituksia eikä muutoinkaan vaikuttaa tai yrittää vaikuttaa äänestäjien vaalivapauteen. Äänestys on järjestettävä siten, että vaalisalaisuus säilyy. Saapuvilla olevien on noudatettava vaalilautakunnan tai ennakoäänestystyöntekijöiden järjestyksen ylläpitämiseksi ja äänestyksen häiriöttömän kulun turvaamiseksi antamia määräyksiä.

Porvoossa ennakoäänestys on järjestetty kauppakeskus Lundissa, Näsin S-marketissa, K-supermarket Tarmolassa, pääkirjastossa, Gammelbackan monitoimitalossa, Kantele-talossa, Porvoo-infossa ja vaalibussissa. Ennakoäänestyspaikoilla tila on hyvin rajallista ja äänestyksen toiminnot ja niiden sijoittaminen on haastavaa ahtaissa tiloissa. Lisätoimintojen sijoittaminen, kuten erillinen äänestyspiste lapsille, olisi käytettävissä olevissa tiloissa käytännössä mahdotonta. Alue- ja kuntavaalit, joissa hylättyjen äänien määrä oli ennätyksellinen, osoittivat, kuinka helposti äänestäjä voi tehdä virheitä jopa ilman erityisiä häiriötekijöitä. Vaalien sujumisen kannalta äänestystilaan ei ole syytä sijoittaa samanaikaisesti muita toimintoja. Erityisesti kauppakeskuksiin sijoitetuilla, suosituimmilla äänestyspaikoilla on äänestäjistä muodostunut jonoja. Jos tällaisille äänestyspaikoille vielä lisätään kokonaisia perheitä jonottamaan lasten ja nuorten vaaleissa, tila loppuu väistämättä kesken.

Vaalipäivänä Porvoossa äänestetään kahdessatoista paikassa. Joissain vaalipaikoissa saattaisi olla tilaa lasten osallistamiselle, mutta vaalipäivän

haasteena on vaalilautakuntien jäsenten saaminen. Vaalilautakunta on vastuussa äänestyspaikan järjestyksen ylläpitämisestä sekä äänestyksen sujumisesta. Jos vaalipäivän yhteyteen lisättäisiin toimintoja, tämä vaatisi myös vaalilautakuntien osallistamista, jolloin henkilöresurssi loppuisi käytännössä kesken.

Vaikka aloitteessa todetaan, että käytäntö ei aiheuttaisi lisäkustannuksia, on kuitenkin otettava huomioon, että äänestyksen järjestäminen lapsille (äänestysaiheet, käytännön järjestelyt, äänten laskeminen, jatkotoimenpiteet) vaatii jonkun työpanosta. Vaalien aikaan ylimääräistä työresurssia ei yksinkertaisesti ole ja aloitteen toteuttaminen vaatisi lisähenkilökunnan palkkaamista ja aiheuttaisi siten ylimääräisiä kustannuksia.

Lasten ja nuorten demokratiakasvatus on tärkeää ja kannatettavaa. Se on kuitenkin toteutettava niin, ettei vaaleissa äänestyksen sujuvuus ja vaalisalaisuus missään tilanteessa vaarannu. Aloitteen toteuttaminen sellaisenaan ei edellä esiin tuotujen lainsäädännöllisten ja käytännöllisten syiden johdosta ole mahdollista. Demokratiakasvatusta onkin tästä syystä tehtävä nuorten vaalien kaltaisia toimintatapoja käyttämällä ja kehittämällä.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää antaa yllä olevan vastauksenaan Jenna Perokorven valtuustoaloitteeseen äänestysaktiivisuuden lisäämiseksi ja äänestyksen tekemiseksi koko perheen tapahtumaksi, ja antaa vastauksen tiedoksi kaupunginvaltuustolle.